

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	ČJ III
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk III, 3. ročník
Sada číslo:	D–11
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	15
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_D–11–15
Název vzdělávacího materiálu:	Slovesa – souhrnná cvičení
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Edita Binarová

Slovesa – souhrnná cvičení

Druhy sloves

Určete druhy sloves: **plnovýznamová (dějová, stavová), pomocná (vlastní pomocná slovesa, sponová, modální, fázová), bezpředmětová, předmětová (přechodná, nepřechodná), zvratná.**

Přemluvili jsme je. Za poslední rok velmi ztloustl. Povzdychl si. Musí jít. Začal padat sníh. Dostavil se úspěch, který nikdo nečekal. Potkal jsem Karla. Všichni byli živi a zdraví. Bylo krásné slunečné ráno. Tady se nesmí kouřit. Chtěli bychom tam jít. Nebyl jsi opilý? Stal se zubařem. Už to mám napsáno. Musím mu zavolat. Přestal nás navštěvovat.

Mluvnické kategorie sloves

1. U následujících sloves určujte všechny kategorie, které lze určit.

Navštívil bych, čekali jsme, mlčíš, uslyšev, doběhnu, viděli byste, zapomeň, budeme se učit, byly pochváleny, ušetřeme, připravují.

2. Vytvořte tvary těchto sloves:

Sedět – 3. os. pl. indik. prézenta

Radovat se – 1. os. pl. kondic. přít.

Brát – 2. os. pl. imperativu

Přijít – 3. os. sg.indik. prézenta

Splést – 3. os. sg. kondic. přít.

Rozbít – příč. trpné sg. mask.

Smát se – 2. os. sg. préterita

Nést – příč. minulé pl. neutr.

Nechodit – 2. os. sg. imperativu

Chlubit se – 2. os. pl. préterita

3. Opravte tvaroslovné chyby.

Podal by jste mi jídelní lístek? Kdyby to řekl, pomohli by jsme mu. Měl by si si to přečíst ještě jednou.

Nepůjčil by jsi mi tu knihu? Dvě auta se srazily na křižovatce. Všichni už to ví.

4. Uveďte dokonová slovesa k těmto slovesům:

Bavit, betonovat, sedět, bít, bojovat, brát, dmýchat, holit, hlídat, křivit, krýt, míchat, platit, vidět.

5. Uveďte nedokonavá slovesa k těmto slovesům:

Přečíst, kopnout, lehnout, kleknout, skočit, vystříhnout, vyšetřit, rozřídít, vypočítat, odměnit, odmlčet se, vtlouci, vybídnout, vysílit, vyskytnout se.

6. U následujících sloves určete jejich třídy a vzory.

Zdokonalovat, kazit, zobat, dokázat, bruslit, zamknout, rýt, obléci, dřít, přijmout, lámat, tykat.

7. Vyhledejte ve větách nespisovné tvary sloves a opravte je.

Nic mi o tom neřek. Chléb byl rychle sněžen. Kupuju jen značkové zboží. Já o tom nezačal mluvit první. Pojedem do města na kole. Jistě ti rádi pomůžou. Studenti provádí pokusy v chemické laboratoři. Vodní páry se v chladném vzduchu ochlazují a sráží se. Já na to zapomněl. Nikdo to nečet. Seš už hotový? Budem o tom přemýšlet.

8. Určete vzory sloves 4. třídy v závorkách a tvořte náležité tvary přítomného času. Pokud je to možné, uveďte více možností. U sloves typu sází si v 3. os. pl. uvědomte rozdíl mezi tzv. nižším a vyšším stylem.

(Brnět) mě obě ruce. Investoři (otálet) s nákupem evropských nemovitostí. Lidé i stroje (odklízet) sníh ze zasypaného městečka. Naše důchody (záviset) na počtu odpracovaných let. Nemocného (trápit) prudké bolesti. Ty šaty ti pěkně (slušet). Všichni (zasloužit si) odpočinek. Dobří lidé nikomu nic (nezávidět). Po západu slunce lesy na obzoru brzy (ztemnět). Někomu (zšedivět) vlasy v poměrně mladém věku. Trysková letadla rychle (letět) a (mizet) z dohledu. Tito žáci nikdy (nechybět). Údržbáři

(vyměnit) opotřebované součástky strojů a (nahradit) je novými. Dni rychle (míjet). Stožáry antén (čnět) do veliké výše.

Nepravidelná slovesa

Uveďte do náležitých tvarů.

(Vědět) poslanci, co činí? K 1. září (nabýt) účinnosti dvě nové vyhlášky. (Nejíst) nemyté ovoce! Všechno jídlo bylo (sníst) a všichni jsou dosyta (najíst). Pracovníci britských letišť (chtít) stávkovat den před olympiádou. Užívání zbraní hromadného ničení by mělo být (zapovědět). Opakuji jen to, co mi bylo (povědět). Všechny dotazy byly (zodpovědět).

Přechodníky

V následujících větách vyhledejte přechodníky a určete jejich druh, jmenný rod přechodníkových tvarů a vid slovesa.

Dozpívav svoji písničku, veliký Antonín složil ruce na zádech a maní dýchal na kuličku teploměru. Sloupec téměř neúplatný sotva se pohnul a Důra znamená tuto řádnost měl několik myšlenek, jež se vystřídaly v sledu míšených karet. „Tento způsob léta,“ děl vposled, odvraceje se od přístroje Celsiova, „zdá se mi poněkud nešťastným.“ (...)

V tu chvíli kanovník Roch, muž, jenž lépe než kdokoliv jiný znal cenu mravnosti, vkročil na říční hráz vroubící druhý břeh. Odříkáváje báseň či modlitbu vhodnou pro tento denní čas, měl dosti pokdy, aby se díval na všechny strany, a tu nebylo nesnadné spatřiti mistra Antonína Důru, jenž máje jazyk ven vyplazen a oči zvlhlé prodléval nad svou číškou. (...)

Kněz zavřel knihu, zanechav mezi listy sevřený ukazováček, usedl na kamenný náhon a jal se odpovídati, poněkud spílaje a přece nepřekročuje mezi ušlechtilého hovoru.

(Vladislav Vančura: Rozmarné léto)

Seznam použité literatury

- Sochrová, M.: *Český jazyk v kostce pro SŠ*. 2. vydání. Praha: Fragment, 2009. ISBN 978-80-253-0950-6.